

767-15

EMLÉKÜL

**A DEBRECENI EV. REF. FŐISKOLA IFJUSÁGÁNAK
ZÁSZLÓAVATÁSI ÜNNEPÉLYE ALKALMÁBÓL.**

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA:

A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ TÁRSULAT.

XLVII. ÉVFOLYAM. — 14—15. SZÁM.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

LENGYEL BÉLA.

SZERKESZTŐ TÁRSAK:

FRANKÓ JÁNOS, KISS ENDRE, KOCSIS JÁNOS.

KIADÓHIVATALI FŐNÖK:

MATOLCSY SÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Collegium.

**DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.**

Ára 50 fillér.

Debreceni Főiskolai Lapok

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelős szerkesztő:
LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőtársai:
FRANKÓ JÁNOS, KISS ENDRE, KOCSIS JÁNOS.
Kiadóhivatali főnök: **MATOLCSY SÁNDOR.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.
Fél évre 2 kor. 50 fill.
Ifjúsági egyesületeknek . . . 4 korona.
Főiskolai hallgatóknak . . . 3 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Zászlóavatáskor . . .

Elődeink álmai valóra váltak, testet öltött a gondolat; egy emberöltő küzdelmeinek meg van a jutalma . . . megszentelt zászló egyesít ma minket . . . sziveinkbe oltja, kiveszni nem hagyja, felszítja, fellobogtatja a honszerelem lángját a hatalmas büszke jelvény, rajta a hármas jelszó: „Istenért, Hazáért, Szabadságért!”

Miről elődeink csak álmodni mertek, hogy eljő egykor egy szebb, jobb, szabadabb kor, amelyben a mult küzdelmein lelkesülő ifjak alkotnak maguknak az elkobzott helyébe egy diadalmas, hatalmas zászlót, a hazaszeretet vezérszászlaját, most édes valóra vált. Tudtak dolgozni, megtanultak tünni, szenvedni a mi elődeink, a tógás vén deákok . . . s az ígért földjére nem jutottak el soha. Nem volt kezükben elegendő eszköz a kivitelre . . . a megkezdett munka abban-abban maradt: de az övék az érdem, mert megszületett körükben az eszme. Szállt ez az eszme, mint a régibbek hagyománya, ivadékról-ivadékra, hogy az alkalmas pillanatban testet öltön. Ez az eszme, ez a gondolat ott élt a vén collegium mohos falai közt . . . ott élt a meg-megújuló ifjuság szívében és hogy eljött az idő teljessége: kitört és eget kért . . .

Mint egy varázsütésre, mint a Teremtő egy „legyen” szavára jött forrongásba az ifjuság, a város apraja-nagyja, sőt kiterjedt a mozgalom az egész országra is.

A testet öltött gondolat nyomában rajongó munkakedv támadt . . . tevékeny lett a heverni szerető, a serény intéző lelke a mozgalomnak, a munka embere e nagy gondolat hű apostola. Megmozdult a társadalom minden rétege, a gazdag aranyával, a szegény fillérei-

vel segítette elő az eszmét a kivitel óriási munkájában . . .

Aránylag rendkívül rövid idő alatt a megteremtett eszközök segítségével, a szorgalmas, önfeláldozó munka nyomán be lett fejezve a munka . . .

. . . Elődeink álmai valóra váltak; a hálaadó imát elrebegjük: Hozsánna a szeretet, igazság örök Istenének!

Miénk ez a lelkeinket egyesítő zászló, a hófehér selyme, az arany varrása s rajta az a jelszó . . . Magunk sem tudjuk, hogy miért — százszor elismételgetjük azt a jelszót, félálomban, öntudatlanul . . . Sziveinkbe be van zárva annak minden egyes betűje; ott őrizzük féltve, rejtve — hiszen velünk született az! Ugy érezzük, hogy egy volt a kezdettől fogva velünk: az Isten, haza és szabadság hármas szent eszméje, amely minden idők haragos fergetegében, vészes zivatarában megtartotta tisztaságát és hamisíthatatlan arany valóságát.

Százados megpróbáltatások nehéz napjaiban, a fondorkodó ellenség ármányosan készített utvesztőjében ez a hármas jelszó vezette a magyart és vezeti ma is. Bele van az zárva minden honfi kebelébe, megőrizve tisztán és hiven.

Az elnyomatás nehéz napjaiban nem szabad volt kimondani Rákóczi fejedelmünk hármas jelszavát . . . úgy látszott, hogy elveszett minden. Rab volt a lélek, zsibbadt a kar, a nemzet négy évszázad tetszhalottja.

Ugy látszott, hogy a zsoldos pribékek a legyilkoltak ezreivel az eszmét is eltemették örökre. Az emberi koponyákra épült zsarnok trón biborosa diadalt látszott ülni az eltiprott igazságon . . . bérenceivel béklyóba verette a sza-

bad szólás ősi, szent jogát, mert rettegett tőle. Rettegett a magyarnak hármasszavától: „Az Istenért, Hazáért, Szabadságért!” — mindent fellelkesítő, halottfeltámasztó ígétől, melyet eléggé mélyre soha el nem temethettek, mert feltámadt mindig, mint husvét első napján a názárethi Jézus!

Ott volt ez a jelszó a véres csatamezőkön, véres harcainkon zúgó, harsonaként lelkesítő, ellenségriasztó, rémitő szavában; ott volt ez a küzdő magyarnak ellenségesítő nehéz csapásában, az elesett honvéd hidegülő ajkán, a haldokló honvéd végső imájában, hazától bucsuzó vén tárogatósnak mélabús szavában!

Itt van ma is, most is a múlt emlékébe, sziveinkbe zárva, lelkeinkhez forrva. Itt van a zászlónkon, hófehér selyembe arannyal beszőve...

Meghatottságtól remegő kebellet álljuk körül a hazaszeretet eme hatalmas symbolumát, mely hivatva van, hogy vezérünk legyen életutainkon, hogy a miénk maradjon akkor is, ha elhagyjuk az alma mater mohos vén falait, ha szólít az élet... Az élet fárasztó harcaiban, a megélhetés ezernyi küzdelmében boldogító, édes örömmel tölti be majd sziveinket az a gondolat, hogy ott, a magyarság kellő közepén van egy erős várunk nekünk, abban a várban egy felszentelt zászló, rajta az a jelszó... Rákóczi jelszava...

Nehéz időt élünk, nehéz idők járnak, nagy, sulyos megpróbáltatások érhetnek bennünket, jöhet idő, amelyben újra „mindnyájunknak el kell menni!”...

Nekünk kezeinkben a zászló, amely ma lelkeinket egybefüzi és eláraszt bennünket a hazaszeretet melegével... oszlani kezd a sötétség, a szabadság napja kezd kibontakozni sötét fátyolából, vakító sugarától oduikba huzódnak a sötétség rémei és érzik a nagy ítélet elközeledtét!...

De hátha azok a rémek csak aknamunkát ásnak, hátha csak romba akarják dönteni a szabadság templomát, hogy romjain négyszázadon át ismét kikacaghassák magukat? Hiába dolgoztok sötétség rémei, a mi szabadságunk temploma szívünk, vezérünk a hazaszeretet

zászlója, fegyverünk az ige és a kard... jelszónk az a régi, az a hatalmas régi jelszó... él mindenütt, el nem temethetitek, roskaszszátok bár aknáitokkal az egész világot össze! A mi kis világunk megmarad. Ha tudunk, ha tudtunk élni... meghalni is tudunk... halálunk nem a gyalázat halála leszen... véröntözött sirjainkon a szabadság virága nyit ki... zászlónk jelszava a fejfánkra írva, megemlegetnek bennünket örök időnkig, sirjaink felett a szellő suttozja el a meghalt hősök altató dalát!

Frankó János.

Uj zászlónk felavatási előzményeiről.

Ifj. Koos Zsigmond.

A zászló szimbolum, amely alatt a ráirt fenséges eszme szolgálatában küzdenek. Annál becsebb a zászló, minél fenségesebb a ráirt jelmondat. Szükséges az minden testületnek, mert ez alatt egyetértve lehet a köz javára munkálkodni.

Igy érezte szükségét a debreceni ev. ref. főiskolai ifjuság annak, hogy uj zászlót szerezzen be, amely testvériességre, szeretetre s békés munkálkodásra intse, hazaszeretetlen nevelje és hithűségben erősítse.

Volt már az ifjuságnak régebben zászlója, amelyet 1848. évben a magyar hölgyek ajándékképpen az egyházkerület útján gróf Wass Ilona adott az ifjuság kezébe. Ez a zászló lobogó alaku volt, ugynevezett hadi zászló s zöld selyemből készült (a zöld szín a kollégium színe), körül nemzeti színű pántlika. Egyik oldalán nyitott könyv, meztelen karddal, fölötté repülő turul nemzeti madarunk, ezzel a felirással:

„Egy kezével könyvet tár az észnek,
Más kezével kardot tart a vésznek“.

Másik oldalán Magyarország cimere s a rúdon felül hegyes lándzsa volt. A rajta levő himzések a debreceni hölgyek végezték.

Ezzel a szép selyem zászlóval rohantak elődeink a dicső emlékü szabadságharcba s ez alatt a zászló alatt nem egy hősi tettet vittek véghez. A szabadságharc után bekövet-

kezett átkos emlékü abszolutizmus ideje alatt, 1854. évben elkobozták a zászlót, helyette itt maradt egy elismervény, melyet a város akkori főjegyzője ellenjegyzett.

Az ifjuság ettől az időtől kezdve zászló nélkül gyarapodott tudományban s erőben. A régiak helyét újak váltották . . .

Ámde nagy hiányát érezték a zászlónak — kutattak az elkobzott zászló után. Több ízben indult meg ifjusági mozgalom, mely az elkobzott zászló visszaszerzésére irányult. Különösen heves és figyelemreméltó volt a múlt évtized végén és a jelen évtized elején, amikor az ifjuság vezérei minden lehetőt megtettek, hogy az elkobzott zászló előkerüljön és azt kézhez kaphassa az ifjuság. Megkeresték Thaly Kálmánt, Debrecen tudós s ősz képviselőjét, Thallóczy Lajost a külügyminisztérium osztályfőnökét. Thallóczy Lajos 1902 április 18-iki keletü levelében megígéri szíves támogatását, jelzi, hogy: „ha nyomra lelünk, az esetben megmondom a módját, mit kell tenni“. De kutatásának semmi eredménye sem lett, a legkisebb nyomra sem leltek s az ifjuság vezérei a hasztalan törekvéssel félbehagytak.

Azonban az ifjuság nem lehetett el zászló nélkül, ugysis elég sokáig nélkülözte már: ha a régi ifjusági zászló elő nem került, csináltasson magának új zászlót, amely hirdetője legyen a debreceni ősz kollégiumi ifjuság zajtalan, de annál eredményesebb munkásságának. Ez a vélemény mindjobban megszilárdult az ifjuságban, míg ebben az évben megérlelődött: amikor is az ifjuság vezetői alkalmasnak találták az eszme kivitelére a mostani csendes s munkálkodásra alkalmas ifjusági esztendő. 1904 október elején tartott ifjusági gyűlésen H. Kiss Pál joghallgató azon indítványt terjesztette elő, miszerint határozza el az ifjuság, hogy új zászlót készíttet s azt még ebben az iskolai évben, nagy ünnepségek keretében felavatja. Az ifjusági gyűlés az indítványt nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadta s az előkészületek megtételére Kövér Árpád főiskolai szénior elnöklete alatt husztagu bizottságot küldött.

A bizottság nemsokára hozzálátott felada-

tának megoldásához, egyben elhatározta, hogy a zászlóavatást tavaszon tartjuk meg, az összes társadalmi és felekezeti körök bevonásával.

Az előkészítő munkálatok fonalát a bizottság a félévi vizsgák lezajlásai után, február hóban ismét felvette: megalakította az egyes albizottságokat s azok hatáskörét megállapította, s a szükséges teendők végzésére *központi bizottságot* alakított H. Kiss Pál joghallgató elnöklete alatt. A bizottság állott az elnökből, az albizottságok elnökeiből, pénztárosból, ellenőrből, titkárból és nagyobb számu jegyzőkből.

A központi bizottság éjjel-nappal ülésezett, annak tagjai, még magán dolgaikat is félretéve, igaz szívvel-lélekkel törekedtek arra, hogy az ifjuságnak zászlója legyen, s az új zászlót nagy ünnepségek keretében avassa fel. A bizottság, hogy annál biztosabban és zavartalanabban működhessen, felkérte Than Gyula urat, a „Debreceni Ujság“ szerkesztőjét, aki ettől kezdve vezette és irányította a bizottság működését.

Különösen kiemelendő elsősorban H. Kiss Pál buzgólkodása, ki mint elnök, az összes teendők szálait kezében tartotta s valóban nagy kitartással dolgozott a szent cél érdekében; ugyszintén nagy munkát végeztek Szávay Zoltán a felkérő bizottság elnöke, Hódy Béla a bálrendező bizottság elnöke, Májerszky Jenő a felkérő bizottság alelnöke, Tóth Emil az estély rendező bizottság elnöke, Kiss Zsigmond titkár. Általában az ifjuságnak minden, az ügy iránt érdeklődő tagja be lett vonva a mozgalomba. Ezeken az üléseken a tagok testvériesen, egymással egyetértve, csak a nemes célra gondolva, törekedtek a cél felé; itt szűrődtek le azok a nézetek, amelyeknek egymásmellé állítása feledhetetlen napokat és nagy erkölcsi sikert ígért.

Mindenekelőtt a bizottság engedélyt kért az *akadémiai tanári kartól* a zászlóavatási ünnepségek megtartására, amit a tanári kar örömmel megadott s egyuttal biztosította az ifjuságot pártfogásáról. Mikor az engedély megvolt, *Debrecen sz. kir. városhoz* 4000 korona

segélyért és a címernek a zászlóra himezhetése végett engedélyért, és a *debreceni ev. ref. egyházhoz* 1000 korona segélyért fordult a bizottság. Ennek eredményét az események összefüggő előadásának megszakítása nélkül itt említem fel: Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága március hó 30-án tartott ülésén dr. *Ferenczy Gyula* akadémiai tanár lelkes és pártoló felszólalása és a „Debreceni Újság”-ban aznap megjelent szenzációt keltő cikk hatása alatt, a tanács által javasolt 1000 korona ellenében, *egyhangulag* a *Ferenczy Gyula* által indítványozott 2000 korona összegű segélyt szavazta meg, oly hozzávetéssel, hogy a zászló és az oratoriumi emléktábla árát annyi összeg erejéig a város fizeti ki. A hír annak idején nagy örömet keltett a bizottság tagjaiban. A *debreceni ev. ref. egyház presbyteriuma* április hó elején tartott ülésén 500 koronát szavazott meg. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület a hozzá benyújtott kérvény felett még nem határozott.

A szabadabban munkálkodás közben elsőrendű és fontos kérdés került a bizottság elé, amelyben nagy tapintattal kellett határozni: a *zászlóanya* megválasztása. A bizottság *egyhangulag Losonczy báró Bánffy Dezsőné* önmagáért, a magyarországi ev. ref. zsinat és konvent világi elnökének nejét határozta felkérni. A hír csakhamar elterjedt a városban is, mindenütt nagy meglepetést, sőt örömet keltett. Az illusztris zászlóanya felkérésére *H. Kiss Pál* elnökből, *Hódy Béla* és *Szávay Zoltán* bizottsági tagokból álló küldöttség utazott fel a fővárosba, április hó 5-én. Báró *Bánffy Dezsőné*, amikor a küldöttség előadásából az ünnepélynek akkor már előrehaladott előkészületeiről és annak nagy méreteiről értesült, *örömmel elfogadta a legszebb tisztet, zászlónk anyai tisztét.*

Az ünnepség fényének emelése végett a bizottság *védnököket* és *díszelnököket* kért fel, mindkét tisztségre városunk, a vidék s általában az ország jeleiből párt és felekezet különbség nélkül nagy férfiakat és kiváló aszszonyokat választva meg, kik a *debreceni ev. ref. főiskola* iránt érzett meleg szeretetből ki-folyólag, nagy készséggel fogadták el tisztöketi

és ígérték meg pártfogásukat s ünnepélyünkön való megjelenésüket.

Nem könnyű feladata volt a bizottságnak a koszorúslányok megválasztása sem, akik majd az ünnepségek idején a zászlóanya fogadtatásánál azt üdvözlölik, a zászlóanya udvarát fogják képezni és az új zászlót meg fogják koszorúzni. Az ünnepség nagy méreteire vallott a felkért leányok száma, kik közül nagyon sokan családi és egyéb körülményeik miatt, ilyen minőségben nem vehettek részt zászlóavatásunkon. Az alábbi díszes névsor igazolja azt, hogy mily szerencséskezű volt a bizottság a szép virágszálak megválasztásában. Ünnepélyünkön a koszorúslányok és vőfélyek tisztét a következők voltak szivesek elvállalni:

Agárdy Erzsike	Lőrinczy Zoltán
Báthory Ilonka	Varga Béla
Bárdos Marcsa	Gál József
Beke Erzsike	Dr. Borzsovay Jenő
Beke Lili	Ericz Ernő
Békessy Ilonka	Szávay Zoltán
Benke Sarolta	Schenk István
Benyáts Erzsike	Kövér Árpád
Bernáth Gizi	Benkeő Viktor
Csanak Margit	Sárváry Zoltán
Darvas Erzsike	Balassa Győző
Demetrovics Duci	Butykay Tibor
Donogán Kató	Szunyogh Barna
Erdős Juliska	Szabó Zoltán
Fischbein Etelka	Adler József
Fischbein Erzsike	Varga Jenő
Glück Irma	Dr. Tarján Leó
Györffy Ilonka	Sárváry Jenő
Hepke Margit	Majerszky Jenő
Julow Olga	Oláh Barna
Kardos Eta	Dr. Mandel György
Kardos Gizi	Jakobovits József
Kardos Margit	Lövinger Dezső
Kálmánczhey Kató	Kovács Jenő
Kemény Irén	Gály József
Kiss Erzsike	Némethy László
Kiss Karola	Cziffer Jenő
Komlóssy Rózsika	Frankó János
Kovács Karola	Adorján István
Körössy Ilonka	Varga Antal
Lajosy Mariska	Szarukán Sándor
Lajos Vilma	Füley Lajos
Maier Pálma	Hódy Béla
Margitay Ilonka	Ethey László
Materny Aranka	Márton Dezső
Molnár Piroska	Tukacs Dezső

V. Nagy Gizi	Rásó János
H. Nagy Irén	Göbel Károly
Nádasdy Ilonka	Piribauer Ferenc
Noszlopy Stefi	Jóna Kálmán
Ottlik Karola	Cselei Andor
Pénzes Ilonka	Uray Sándor
Péterffy Margit	Rosenfeld Jenő
Popovics Mariska	Hegedüs Géza
Popper Irma	Darvas György
Rajczy Anna	Somossy József
Rózsa Piroska	Mauks Sándor
Sáfrány Irén	Sepsy Dezső
Szabó Anikó	Harsányi Géza
Szabó Berta	Tóth Emil
Szabó Erzsike	Halász Aladár
Szabó Etelka	Kurdy Sándor
Szabó Kata	Ozory István
Szathmáry Irén	Jobbágy Lajos
Szele Vilma	Szabó Elek
Szőllőssy Katica	Madarassy Laci
Szücs Margit	Benyáts Emil
Torday Margit	Mészöly Miklós
Tóth Ilonka	Literáty Ferenc
Tóth Katica	Kiss Zsigmond
Ujfalussy Vera	Sz. Szabó László
Visky Ella	Unger József.

Igen nehéz kérdés volt az új zászló elkészíttetésének kérdése is. Azonban a bizottság itt is szerencsésen és igen okosan járt el: ugyanis a helybeli kereskedő cégeket ajánlatételre szólította fel. A felszólításnak igen szép eredménye lett, amennyiben 6 cég adott be ajánlatot. A bizottság az ajánlatokat hosszas és alapos bírálat alá vevén, Zádor Lajos utóda Molnár Ferenc céget, mint a legszebb és legolcsóbb ajánlatot tevő céget bizta meg a kivittel. A feltételek megbeszélése után a céggel szerződést is kötött a rendező-bizottság.

A zászló nehéz fehér selyemből készült. Egyik oldalán a régi zászlón is rajta levő nyitott biblia ráfektetett karddal, körülötte nemzeti színű csokorba foglalt babérkoszorúval; fölötté e szép jelmondat: „Istenért, Hazáért, Szabadságért!” Másik oldalán Debreczen sz. kir. város cimere, e felirással: „A debreceni ev. ref. főiskola ifjúsága — 1905 május 7.” Mindkét oldalon a selyem szélén nemzeti színű háromszög alakú díszítés. A feliratok és a círadák himzése arany, a címer himzése színes. A lobogó két sarkán nehéz arany rojtok foglalnak helyet. A selyem hosszasága két, szélessége másfél méter.

A rudon, mely diófából készült s szétszedhető, Magyarország cimere domboru kivitelben lesz alkalmazva. A zászló selymét összehajtás nélkül el lehet tenni az e célra készült záros szekrénybe.

A zászló, mint látjuk, igen gyönyörű, méltó Debrecenhez, méltó ehez a százados multu, ős „Alma mater”-hez. Méltóbb azonban a jelmondat, mely rá van himezve s amellyel az ifjuság új zászlóját felavatja. A legszebb s legkifejezőbb jelmondat... Hiszen mi másért küzdhetne, mi másért szerezne be lobogót, hogy az alá állva, ama szent jelszavak alá foglalt drága kincsünkért küzdene s azok szolgálatába állana, ha nem ezekért...

E fenséges jelmondathoz remekül hozzáillik az alatta levő kép: *nyitott biblia, rajta kard*. Amit a jelmondat tömören kifejez, ugyanazt teszi szemléltetővé a kép, illetve megmutatja az eszközöket, amelyek által a fenséges eszmékért szívében a siker reményével küzdhetünk...

Istenért a tudományok legfőbb forrásával, a bibliával, a Hazáért és Szabadságért, a drága kincsünkért pedig a rátett karddal küzdhetünk s kell küzdenünk!...

A zászló elkészíttetéséhez hasonló feladat várt a központi bizottságra a zászlószegek elkészíttetésének napirendre kerülésekor. Itt sem járhatott el a bizottság célszerűbben, mint ahogy eljárta, t. i. a zászlószegek elkészítésére is ajánlatételre szólította fel a helybeli ékszerkereskedőket. Három pályázó közül, az ajánlatok elbírálása után, a legszebb kivitelű, legjobb minőségű és legolcsóbb ajánlatot tevő *Löfkovits* Arthur ékszerkereskedőt bizta meg kivittel a bizottság s vele is szerződést kötött az arra, minőségre és határidőre nézve.

A bizottság az előzetes és halasztást nem tűrő előkészületek elvégzése után nyomban hozzálátott az ünnepségek részleteinek kidolgozásához. A bizottságot nehéz és felelősségteljes munkája közben elismerést érdemlő és soha el nem felejthető buzgósággal vezette és irányította *Than* Gyula ur, a „Debreceni Ujság” felelős szerkesztője, akinek köszönetét az ifjuság bizonyára méltó módon fogja kifejezni.

Nehéz volna hü képét adnom a központi bizottság munkálkodásának; aki meg akar győződni arról a horroribilis és sokoldalú munkáról, amit harmadfél hónapon keresztül a bizottság éjjel-nappal végzett, az a bizottság üléseiről készített pontos jegyzőkönyveket tanulmányozza át. (Azért mondom tanulmányozza át, mert másképpen nem lehet megérteni, hogy miképpen végezhetette el oly kevés tévedéssel a tapasztalatlan és ilyen nagy ünnepek előkészületeiben járatlan fiatal emberekből álló bizottság az előkészítés munkáját és miként gyűrte le lankadatlanul a gyakran előbukkanó akadályokat.) Magam is, aki tanuja voltam a bizottság munkálkodásának, csodálva láttam, hogy nap nap után milyen lelkesedéssel és lankadatlanul végzi az irtó teendőket.

Mikor a bizottság az ünnepek lefolyásának általános képét megalkotta, kezdte azokat egyes részeire szétboncolni, azt az illető albizottság elnökének előzetes tárgyalás végett kiadni, s az albizottság elnökének véleményével együtt azt tárgyalás alá venni és a legkisebb részleteig megállapítani. Így ment keresztül a bizottság tárgyalásain a fogadtatás, a zászlóanya részére tartandó lámpionos menet, az ünnepi menet, az ünnepi istentisztelet, a zászlóavatási ünnepély, a díszbéd, a színházban tartandó díszelőadás és a befejező bál ügye. Mikor az egyes ügyekben határozott a központi bizottság, a rávonatkozó összes határozatokat összegyűjtve, külön kezelte a többitől. Ez nagyon hasznos intézkedés volt, mert így később a teendők elvégzése végett könnyű volt az ünnepség egyes részleteire vonatkozó határozatokat átnézni.

Eközben a különböző engedélyek kieszakozása és kedvezmények biztosítása végett a bizottság sok tagját a küldöttségbe való kiküldés nagyon lekötötte, úgy, hogy e téren is nagy munkát végzett a bizottság.

De — mondom — nem lehet itt előadni mindazokat, amiket a bizottság lelkes pártfogójával együtt végzett.

Az ifjúság, mikor e nagy jelentőségű ünnepe előkészítéséhez fogott, számított a debreceni közönség pártfogására. Nem is csalatkozott

számításában. A jelentőségteljes és nemes célú mozgalmat a legmelegebb pártfogásban részesítette eddig is és még részesíteni fogja az ifjúsági mozgalmakat mindig pártoló debreceni közönség. Meg fogja mutatni áldozatkészségével a nagyközönség, hogy igaz szívvvel kívánja a mi drága, szeretett főiskolánknak *egyetemmé* való fejlesztését.

Adja Isten, hogy a nemes jelszóval felszentelt zászlót, melyet most a főiskolai ifjúság csináltatott, majd becsülettel viselje s tartsa magasra a debreceni egyetemi ifjúság! Adja Isten, úgy legyen!

Föl a zászlót!

Diákok fogadalma.

Részlet a zászló fölavatási színházi díszelőadás prólogjából. Elmondja társai élén *Tóth Sándor*, a diákok vezetője, a kollegiumot ábrázoló színpal előtt, a zászló alatt.

Föl a zászlót! gyűljünk mind-mind alája,
Zengjen ajkunk fölavató imája:
Örök Isten, arra kérünk,
Mig van egy csepp magyar vérünk,
Hogy e zászló igaz utra vezessen
S küzdelemre, harcra kelve,
Lelkünk, mint e zászló selyme
Olyan tiszta, olyan fehér lehessen!

Örök Isten, arra kérünk, adj erőt,
Térdet, fejet ne hajtsunk a rossz előtt.
A világba ha kilépünk,
Soh'se legyen bálványképünk,
Ám vetődjünk innen bármely nagy messze,
Ki most zászlónk körülállja,
Félbemaradt életpálya
Annak útját semmikor sem jelezze!

E falakhoz s milyen hosszú időig,
Hány szülőnek szép reménye fűződik!
Verejtéke hány apának,
Égő könnye hány anyának,
Örök Isten ezt tartsd mindig eszünkbe,
Zászlónkra im megfogadjuk:
E falaknak szívünk adjuk
S hálátlanul ide soh'sem megyünk be!

Zászlónkra im megfogadjuk mindnyájan:
Egyesülünk a kitartó munkában,
Egymás iránt szeretettel
S Istenünk a te neveddel,

Bibliádnak szent könyvével kezdjük el,
Mert tudjuk, mit így kezdtünk
S mit ily módon bevégeztünk,
Azt a harcot dicstelen nem veszítjük el!

Zászlónkra im' megfogadjuk mindnyájan :
Egyesülünk *honszerető* munkában !
Mit jelent az : hont szeretni ?
Tán valami nagyot tenni ?
Nem, hanem azt, legyünk mindig éberek,
Elmének, lelkünk elvégezzék
Mit ránk bíz a *kötelesség*,
Igy nem leszünk majd rossz magyar emberek !

Hont szeretni, magyar ifjak, mit jelent ?
Fölhasználni minden percben a jelent !
Hol tudásnak, műveltségnek
Megannyi fáklyái égnek
Minden ifju felbuzduló szívébe :
Van s nem a sok szép beszédbe,
Hiu cifra ünneplésbe,
Ott nemzetünk jobb, szebb sorsa letéve !

Multba szállni, dicső ősök, hozzátok,
Hogy hevitsen hatalmas, nagy példátok :
Szép ez, jó ez emlékképpen,
Kell, hogy nektek babért tépjen,
Hálát zengjen a hűséges unoka,
De ma, csak ki pörölyt, tollat
Világversenyt birva forgat,
Élni, győzni, ma csak *annak* van joga !

Édes zászlónk alád gyűlve fogadjuk,
Hogy a tollat becsülettel forgatjuk,
Soh'se mártjuk a salakba,
Csábitson bár csalogatva
Száz alakba, azt híven, hogy hozzánk fért,
Soh'se mártjuk másba mégse !
Csak a szívünk közepébe.
Igy küzdünk a szabad magyar hazáért !

Föl a zászlót, gyűljünk mind-mind alája,
Zengjen ajkunk fölavató imája :
Örök Isten arra kérünk,
Mig van egy csepp magyar vérünk,
Hogy e zászló igaz utra vezessen,
S küzdelemre, harcra kelve
Lelkünk, mint e zászló selyme
Olyan tiszta, olyan fehér lehessen !

Örök Isten, ennyit kérünk, kívánunk
Azoknak is, akik jönnek utánunk !...
Mi napjaink, ha elmúlnak
S nemzedékek megújulnak

Örökségkép szálljon zászlónk reájok,
Amig fennáll Magyarország,
Legyenek, kik koszorúzzák :
Magyar lányok s debreceni diákok !

Kun Béla.

A debreceni ev. ref. főiskola ifjuságának zászlóavatási ünnepélye.

1905 május 7.

Meghívó. A debreceni ev. ref. főiskola ifjusága 1905 május 7-én, a Hittanhallgatók és joghallgatók köre javára fényes ünnepségekkel egybekötött *zászló-avatási ünnepélyt* rendez, amelyre kívül címzettet és becses családját hazafias tisztelettel meghívja a rendezőség. H. Kiss Pál, a zászlóavatást rendező-bizottság elnöke. Adorján István, Baróthy István, Bán István, Hódy Béla, Kövér Árpád, Létay Menyhért, Nyikos Sándor, Szávay Zoltán, G. Szabó Sándor, Tóth Sándor, Tóth Emil bizottsági elnökök. Erdős József, Harányi Géza, Kocsis János, Makay Kálmán, Májerszky Jenő, Oláh Béla, Pataky László, Somossy József, Sár-vary Jenő, Siegmeth Lajos bizottsági alelnökök. Göbel Károly, főpénztáros. Barkaszi Károly, főellenőr. Bertha Jenő, titkár. Gaál Lajos, titkár. Kiss Zsigmond, titkár. Zászlóanya : *losonczy báró Bánffy Dezsőné*. Védnöknők : Fráter Barnabásné, dr. Gajzágó Béláné, Gencsy Albertné, Géressy Kálmánné, Igyártó Sándorné, Kiss Áronné, Kazinczy Gáborné, Komlóssy Arthurné, Kovács Józsefné, Lengyel Imréné, Lestyán Adorjáné, Márk Endréné, dr. Ozory Istvánné, Rásó Gyuláné, Szabó Kálmánné, Széll Farkasné, dr. Szűcs Miklósné, Tolnay Kornélné, Uray Imréné, özv. Vályi Jánosné, özv. Veress Lászlóné, Wieber Adorjáné, gr. Zedwitz Alfrédné. Diszelnökök : Kiss Áron, gr. Degenfeld József, br. Bánffy Dezső, Domahidy Elemér, Kossuth Ferencz, Simonffy Imre, Thaly Kálmán, Kovács József, dr. Ozory István.

A felavatási ünnepségek sorrendje :

Május 6-án :

Reggeltől estig minden érkező vonatnál a küldöttségek és a vidéki vendégek fogadtatása. A zászlóanya : *Losonczy báró Bánffy Dezsőné* ünnepélyes fogadtatása. Este 8 órakor *lampionos menet*, utána : *ismerkedő-estély* a Bika-szálloda udvarkertjében.

Május 7-én :

Gyülekezés reggel 8 órakor a *megyeházánál*. Délelőtt fél 9 órakor fényes menetben felvonulás az ev. ref. nagytemplomba, ahol az *ünnepi istentisztelet* sorrendje a következő lesz: 1. *Felálló ének*: 37. dicséret 1. verse. 2. *CXIX. zsoltár* 1. és 5. verse. 3. *Imádság*, tartja: dr. Erdős József. 4. *Egyházi ének* P. Nagy Zoltántól, előadja az ev. ref. tanító-képezde énekara. 5. *Egyházi beszéd*, tartja: Dicsőfi József. 6. *179. dicséret* 10. verse. Istentisztelet után fényes menetben felvonulás a főiskola udvarára, ahol a felavatási ünnepség további részlete fog lefolyni. A főiskola udvarán mindazok részére, akik zászlószeget vernek be, külön helyeket tart fenn a rendező-bizottság.

A zászlóavatás :

1. *Zenei nyitány*. 2. *Hymnusz*, éneklik a dal-egyesületek, Mácsay Sándor vezetése alatt. 3. *Az ünnepélyt megnyitja*: dr. Erdős József. 4. *Alkalmi költemény*. Irta: Vályi Nagy Gusztáv. Szavalja: Hódy Béla. 5. *A zászlóanya*: Losonczy báró Bánffy Dezsőné feltűzi a szalagot. 6. *Zászlókoszorúzás*. 7. *Zászlószegek beverése*. 8. *Bezáró beszéd*. Tartja: Kövér Árpád. 9. *Szózat*, éneklik a dalegységek. 10. *Rákóczi induló*.

Diszebed :

Délután két órakor a Bika-szálloda nagytermében diszebed. Játsszik: Rácz Károly és fia zenekara.

Diszelőadás :

Este hét órakor a városi színházban *diszelőadás* lesz a következő műsorral: 1. *Zenei nyitány*. 2. *Hymnusz*. Énekli az egész közönség. 3. *Prolog*. Irta: Kun Béla. Előadják a debreceni szintársulat tagjai. 4. *Eötvös Károly* szabadelőadást tart. 5. Énekel Soyer Ilonka a m. kir. Opera tagja. 6. *Paulay Erzsike*, a Nemzeti színház tagja szaval. 7. *Márkus Lili*, zongoraművésznő hangversenye. 8. *Költemények*. Irta és felolvassa: Farkas Imre. 9. *Paulay Erzsike*, a Nemzeti színház tagja szaval. 10. *Márkus Lili* hangversenye. 11. *Bezáró beszéd*. Tartja: H. Kiss Pál. 12. *Némaképlet*: a főiskolai ifjuság a multban, jelenben s jövőben.

Május 7-én este, a színházi diszelőadás után a „Bika“-szálloda disztermében a zászlóavatási ünnepély befejezéséül fényes *zártkörű táncvigalom* lesz,

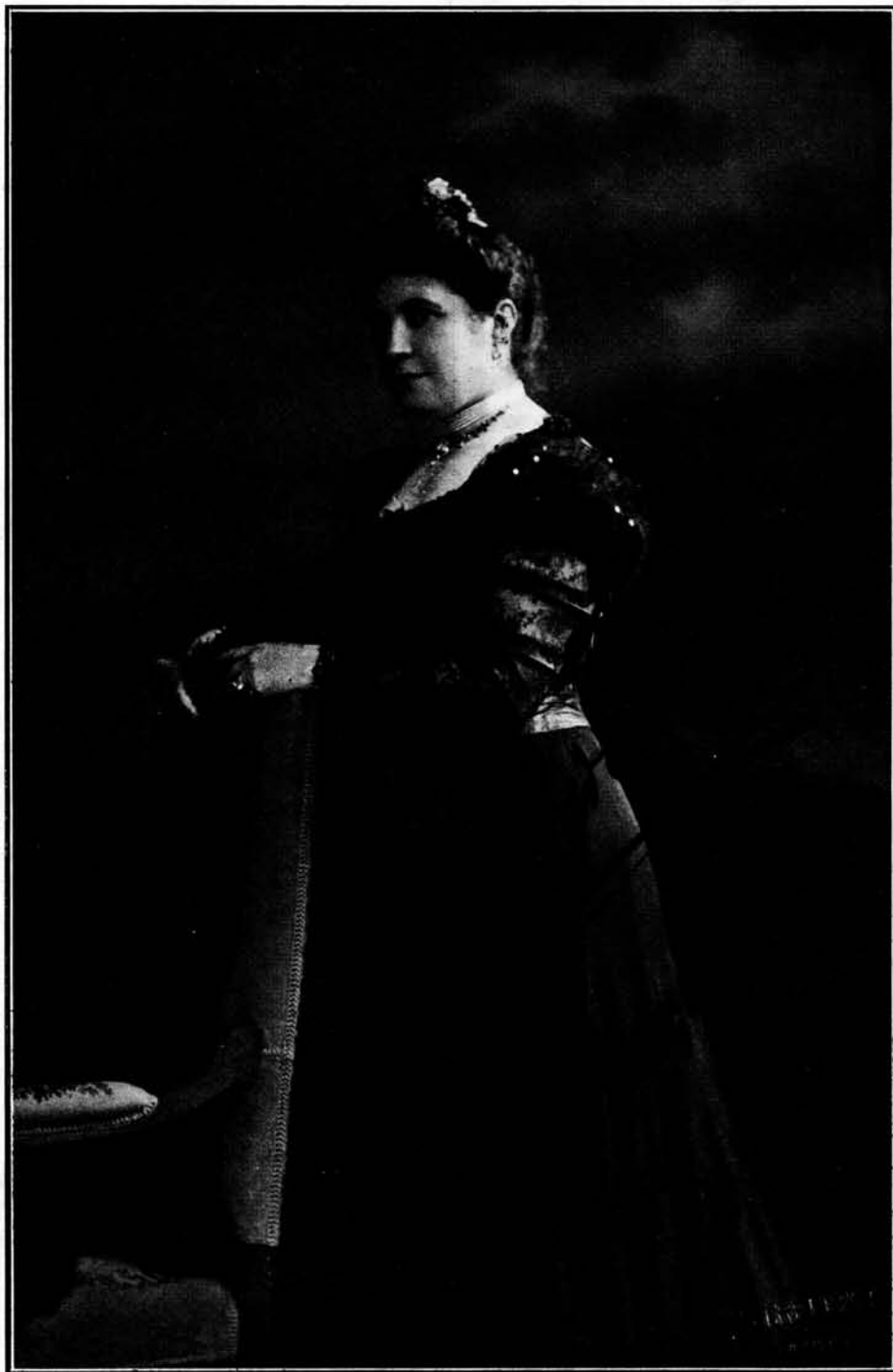
melyre kívül címzettet és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség nevében Hódy Béla, bálbizottsági elnök. Játsszik: a Magyar testvérek zenekara. Jegyekre nézve tájékozást jelen meghívólevél hatodik oldala nyújt. Felülfizetéseket a jótékony célra tekintettel köszönettel fogad s emléklapjában nyugtáz a rendező-bizottság. A meghívó kívánatra előmutatandó.

Az ünnepségek belépő-díjai :

Az ünnepélyt rendező bizottság tisztelettel s bizalommal kéri becses Cimedet, hogy az ünnepségeken megjelenni s a jegyeket az alább jelzett helyeken megváltani kegyeskedjék. *Május 6-án* este ismerkedő estély lesz, amelyen az étkezés tetszés szerint történik. *Május 7-én* a zászlóavatási ünnepségre, amely a 4-ik oldalon jelzett sorrend szerint folyik le, a zászló-szeggel bírók előre tisztelet-jegyeket kaphatnak a „Főiskolai Lapok“ szerkesztőségében, az ünnepség alkalmával pedig a főiskola kapuinál feiállított pénztáraknál. A nagyközönség részére egy koronás ülőhelyeket bocsát ki a rendezőség. Ilyen jegyek előre válthatók Tóth Béla gyógyszer-tárában. A főiskola első emeletén 20 filléres állóhely-jegyekkel jelenhetik meg a közönség. *Diszebed*. A felavatás után délután két órakor a „Bika“-szálloda disztermében tartandó ebédre jegyek hat koronáért kaphatók s előre megválthatók a „Főiskolai Lapok“ szerkesztőségében és Borsos Kata üzletében. *A színházi diszelőadásra* jegyek előre válthatók Tóth Emil r. biz. elnöknel a Megváltóhoz címzett gyógyszer-tárban. Jegyek ára: Családi páholy 18 korona. Alsó és felső páholy 13 korona 50 fillér. Felső emeleti páholy 9 korona. I. rendő támlásszék 3 korona 60 fillér. II. rendü támlásszék 3 korona. III. rendü támlásszék 2 korona 40 fillér. Emeleti zártszék I. rendü 1 korona 80 fillér. II. rendü 1 korona 50 fillér. Földszinti állóhely 80 fillér. Karzat 60 fillér. Pótszék a támlásszékek mellé 3 korona. *A táncvigalomra* emeleti páholy ára 10 korona, földszinti páholy 15 korona. Személy-jegy 3 korona. Család-jegy 8 korona. Jegyek előre válthatók: Borsos Katánál és Zádor Lajosnál. Az ünnepség alkalmából minden jótékony adomány a Főiskolába Göbel Károly pénztárnok címére (a széniori hivatalba) küldendő.

Losonczy báró Bánffy Dezsőné.

Emléksorok és levéltöredékek.

Az ifjúságnak, mely a zászló körül fog csoportosulni, nemcsak összetartást, de nemes céljai felé együttes haladást is kívánok.

Br. Cötös Loránd.

Nemes szép céljuknak legnagyobb sikert és áldást kívánok.

Örv. Vályi Fánosné.

A debreceni deákok zászlója.

A zászló akkor kedves és lelkesítő, ha szívünk és lelkünk világának jelképe. Jelentőségét és rendeltetését a köré tömörülők nemzedéke fejezi ki. E zászlót a tudományt művelő ifjak tábora veszi körül, legyen az a tudomány, a gondolat és eszme szabadságának védelmére kibontva! De legyen az az emberi szívben rejlő két örök tükörnek az Isten- és emberszeretnek is életbe sugározatója... századokon át.

Balogh Ferenc,
hittanár.

Adja Isten, hogy a felavatandó zászló fényleg egyesítse az ifjúságot hazaszeretben és vallásosságban s hogy mindenkor az összetartó, becsületes munkálkodás szymboluma legyen.

Dr. Némethy Károly,
min. tanácsos.

Forró óhajításom, hogy a főiskola ifjúságának a zászló követése alatt vérebe menjen át a hűség, a hit, a haza és az emberiség iránt.

Bodnár,
ezredes.

Zászlótok jeligeje becsületről...

...Am megtartjátok:

Istenért, Hazáért, Szabadságért!

Dr. Erdős Ferenc.

Pár szó a zászló történetéből.

A zászló történetéről terjedelmes értekezést lehetne tartani. Itt röviden csak annyit említek, hogy zászlót mindazon népek használtak, melyek a műveltség némi fokára emelkedtek. Az egyiptomiak különféle állatok képeit tűzik dárdaikra. A persák lobogóján aranyas terjesztette ki szárnyait. Izrael XII. nemzetségének más-más színű zászlója volt más-más állatok képeivel. A görögök Lykurg korától kezdve piros selyem zászlón a Pallás bagolyját hordozták. A rómaiaknál előbb egy marok széna, azután fogvicsorító farkas, majd Márius konzulágától kezdve aranyas, Aurélián császár idejében sárkány ékeskedett a zászlón. Használtak zászlót a germánok, gallok, a kereszties háborút vivő harcosok. A zászlót a hadseregben palládiumul tekintették, annak elvesztése: gyalázat, az ellenség zászlójának kézrekerítése: diadal.

Lengjen a debreceni ref. főiskola zászlója erős vár falán s hirdesse századokon át, hogy a választott jelszavak a nemzet jólétének szilárd szegletkövei. S ezeket a szegletköveket nem mozdíthatja ki sem az idő vihara, sem a zsarnok önkény vaskeze, mert azokat ifjúságunk atlaszi erővel védelmezi s tartja fenn!

Könyves Földi Kálmán.

... Lobogj minden szépért, jóért, nemesért, mindig csak előre...

Izemes László.

Nemes az a három cél, melyet a főiskolai ifjúság maga elébe tűzött: ifjúsági zászló megszerzése, táblával való megörökítése az elmúlt nagy időknek, a hittanhallgatók körének és joghallgatók körének a megteremtése. Nézetem szerint helyes utakon jár az ifjúság céljainak megvalósításában és szívemből kívánom a teljes sikert.

Dr. Ozory István,
akad. igazgató.

Lobogj magasan! harcban, békében mindenkor elől a Hazát s az emberiséget szerető nemes tanuló ifjúság erős kezében.

Vecsey Viktor.

Ifjúsági zászló avatására.

*Légyen e zászló szíveteknek szárnya,
Messze maradjon törpe korunk árnya,
Fel, fel az égbe, örök fényességbe —
Csillagseregben csillagokul égye!
Óh a sötét por bilincset lerázza
Örök ifjúság ragyogó varázsa.*

Debrecen, 1905 május 3.

Tanosi Koltán.

Éljen az ifjúság! „Addig éljen, míg e honnak él!”

Vaday Ferenc,
ref. lelkész.

Azok a deák ünnepélyek, amelyekben én részt vettem volt, mind megannyi édes emlékek, melyek még szorosabban fűznek az öreg kollégiumhoz. Legyen ez a fényes zászlóavatás is a mostani ifjúság minden tagjának egy erős szem abban a láncban, mely őket egész életükre ez ősi intézethez csatolja, hogy az Alma Materről azt érezze minden volt tanítványa: Dulce sine ullo trahit, et immemorem non sinit esse suum.

Dr. Kun Béla.

Legyen az a zászló, mely alá az ifjúság sorakozni fog, a nemzeti törekvések lobogója és a hazaszeretet jelképe.

*Hazai általános biztosító
résztvénytársaság.*

Ki Istent tisztel és hazát szeret

Ember tisztéhez hű csak az lehet...

E két szent eszmény, ha lelkedben él,

Csillag gyanánt a menny felé vezér!

Illyés Bálint,
országgy. képviselő.

Nemes tanuló ifjúság!

Mint egykor az Esdrás által hazavezetett bujdósó Izrael egyik kezében a vakolókanalet, másik kezében pedig a kifest szabályt tartotta, hogy amazzal jeruzsálemet a nagy Isten dicsőségére megépítse, emezzel pedig nemzete függetlenségét megvédelmezze: úgy állott már a letűnt zivataros századokban is a debreceni főiskola. Egyik kezében a tudomány világító fáklyáját tartotta, melyet mindig az élő Istenben vetett hit lobogtatott, másik kezében pedig a nemzet szabadságáért küzdő fegyvert.

Mi a főiskola egykori hálás növendékei jóleső örömmel látjuk s örömmel halunk meg, mert megértettük, hogy Ti megértettetek minket. Ne is felejtsetek el, amit egyik drága hitsorsosunk Krüger apó mondott:

„Ezen a világon minden elmúlik, csak az Istenbe vetett hit nem!” Építések tehát az Isten országát! Ne felejtsetek el, hogy „Bécs várostól nyugatról keletre hidegen fúj a szél”. S ha halljátok azt az üzenetet, akkor „a haza minden előtt!”

Isten országának s földi hazánknak szeretése. Dicsőséges kettős jelvény. Előre! Nemes eszközökkel a nemes célokért!

Legyen áldás e kettős jelvény alatt a nemes tanuló ifjuság minden közhasznú, becsületes irányú törekvésein!

A nemes tanuló ifjuságnak mindig igaz barátja és tisztelője
Földes, 1905 május 1.

Vincze József,
ev. ref. néptanító.

Tiszta szívből kívánom, hogy az a felavatandó zászló hazánk jövőjének egyik nagy reményét, a debreceni ev. ref. főiskola ifjuságát minden időben vallásunk, hazánk és a főiskola javára vezesse.

Gy. Takách László.

Zászlóavatáskor.

Lengyel Béla.

Tavaszi-szél szárnyán lengve-lobogó,
Háromszinű szép, büszke „Lobogó”!
Óh én is, én is megbámultalak,
Mint bámult az ezernyi néptömeg,
Kik nézni jöttek ünneplésed
S elolvasni szép hármass jelszavad!
Olvastam én is, büszkén... önfeledten,
Amik arany betűkkel himeztet
Rád vannak írva! — S a szívemig ért!
Szabadságért, hazáért, Istenért!

Honnan vetted? Óh mondd, honnan találtad?
E korban, mely csak hazudik, csak áztat,
E lelkesítő, hármass jelszavat?
Tán visszatértek szép idők regéi?
S mint rég... Rákóczi hősi leventéi,
Most mink megyük harcba szárnyad alatt?
Vagy tád intend ez ifju nemzedéket...?
Hogy nézzen meg s vesse lelkébe képed?
Hogy legyen szent most is... mint rég vala
Isten neve... szabadság s a haza...??

Ezért jövel? Ezért avatunk téged?
Óh! hogyha így van? jöttöd, érkezésed
Korainak látom még Lobogó!
S látod a dal is, mely búszult szívemből...
Ünnepelt zászló, máma feléd csendül...
Nem örömdal! De siró... vádoló...
Hisz' nézz körül, egymagad vagy, csak árván,
Pedig ezernek kéne lengni szárnyán
A szélnek, szerte szép honunkba' ma,
Mikor veszélyben szabadság s haza!!

Csüggeszd le szárnyad! Jókor jöttél... jókor
Nincs még tavasz... az a szép megváltó kor,
Amelyet oly epedve vár szívünk!
Nem jöttél még el! Csaló nap délibábjá

Ringatja csak lelkünket álmódásba
S mi balga fővel álmodunk s hiszünk
... És kigyúl arcunk hősi... rózsapírba!
Pedig a szégyen, a gyalázat bírja
Kellene arcunk' beborítani ma...!
... Hiszen veszélyben... szabadság... haza!

Igen! a szégyen, a gyalázat bírja
Kén', hogy legyen ma arcainkra írva!
Óh! mert balga szívünk mit is remél?
Hogy fény derül e szomorú hazára?
Hiszen virága... drága ifjusága
Csak álmodik, csak alszik és nem él!
Pedig nagy, néha a szemét kinyitja...
S szent nagy eszmékért tudna szállni sikra,
Ha vón' Apostol, kinek a szava
Fülébe zúgná: vészben a haza!

Ha vón' Apostol?! Ha volna, ki vezesse!
De nincs sehol! Nincs aki éleszgesse
Kéblében az elhamvadó parázst!
Nagyjaink emléki is kihalnak
Lassan-lassan s hajh! a szegény magyarnak
Melyik fia tud ébresztetni varázst
Ma a törpéknek, törpe korszakában?!...
... Hajh! nem így volt ez régen... hajdanában,
... Pergett a dob... harsant a harsona,
Ha vészben volt a szabadság s a haza!

S ma... harsona hang s dob pergése helyett
Óh, nézd meg zászló... hogy mi foglal helyet?...
— Jól nézd meg, hogy tisztult szemekkel láss!
Bénult karu nagyoknak szóbeszéde,
Üres szalmának buzgó csépelése,
Gyalázatos önzés s megalkuvás!
A nagyoknak hatalom kell... mert édes!
A kicsinynek... kenyér kell... hiszen éhes!
Óh! hiába zúgnád ma harsona!
Hogy vészben a szabadság s a haza!

Hiába zúgnád!... hangod meg sem értne!
Ki száll ma sikra dicső... nagy eszmékért,
Önzés nélkül... független... szabadon...?
Senki... senki... hiszen kötve van szárnya
Annak is e korban... aki szállna...!
... Babér erdőnél több ma a haszon!
Bárha volna... ki készen áll a tette,
Az ifjuság! mert nem halt még meg lelke!
Csak Apostol nincs! kinek a szava
Zúgná: utánam! vészben a haza!

Ünnepelt Zászló! jókor jöttél... jókor!
Nincs még tavasz! Óh! a szép megváltó kor
Nem tudni még hol késik, hol marad!
Bár kigyult arcunk, hősi, rózsapírba!

Bár lelkesedés van már rája írva!
 Nem ér semmit... Csüggeszd le szárnyadat!
 S gyászolj te is, mig hulló könnyünk árad...
 Mig ajkainkon bús sóhajlás támad...!
 ... Nincs a magyarnak, nincs Apostola!
 ... Pedig hajh! vészben szabadság... s haza!

De nem, de nem! Bomoljon szárnyad széjjel!
 Játszon büszkén a friss tavaszi léggel!
 Nem illik ma hozzád a búsulás!
 Lobogj büszkén! óh én már látom... látom,
 Mint foszlik szét a köd... s a láthatáron
 Tavasz van már... tündöklés... virulás...!
 Ragyog a nap. Csodásan szerteszéjjel
 Szórja fényét... fut... fut a rémes éjjel.
 Látom az Apostolt, keblem dagad!
 Az apostol... Zászló... te vagy magad!

* * *

Tavasz szél szárnyán lengve-lobogó!
 Háromszinű szép, büszke lobogó...
 Óh éleszd fel hát bennünk a parázst,
 Mely az időknék fagyasztó lehétől
 Már-már kihunyni, kialudni készül.
 Óh! ébressz hát magad körül varázst...
 Mig mi olvassuk büszkén... önfeledten,
 Amik arany betűkkel himezetten
 Rád vannak írva... s amig hő ima
 Száll ajkainkról fel az ég Urához,
 Mig lelkesedve, büszkén szétkiáltjuk:
 ... „Éljen a szabadság, éljen a haza!” ...

A nő szive.

Kiss Endre.

Kuthy Elek regényt irt a nő szivéről.

Beleöntötte egész lelkét ezen munkájába, fanatikus rajongással dolgozott könyvében, melynek minden sorát szive vérével írta, egész akaratereje, egész lénye azon gondolatban öszpontosult, hogy most nagyot, fenségeset kell alkotnia; egy darabot kell bemutatnia az abszolút, igaz életből, hogy regénye olvasásakor ne maradjon megatottság nélkül egy sziv sem, legkevésbé annak a szive, kinek csábító, elbűvölő, démoni lénye ott van megtestesülve a regény minden lapján, ott él, ott ejt rabul és tör össze száz szivet.

„A nő szive” diadala nagy és általános volt. A kritika hódolattal hajtotta meg előtte kétélű pallosát; egyik kiváló műbíró a naturalisztikus regény apotheozisának nevezte e

munkát, melynek írója abban különbözik a legtöbb naturalista írótól, hogy midőn a társadalom ferde kinövéseit érinti — akkor sem tapad szenny e kinövésekről tollára; a legtekintélyesebb irodalmi társaságok egymásután választották be tagjaik sorába a szerencsés szerzőt s az írók egyik kitűnő atyamestere babérkoszorút küldött a fiatal kollégának, szalagján e felirattal: „Tied a jövő!”

Ezek a kitüntetések azonban meglehetősen hidegen hagyták Kuthy Eleket, előtte teljesen közömbös volt, hogy regényének ezer meg ezer példánya, mesteri kidolgozásával s igazságával hatalmába ejti-e olvasói lelkét, legfeljebb annyiban hatott reá örvendetesen a közönség általános elismerése, mert ez még inkább megerősítette ama hitében, hogy annak az egy példánynak, amelyet azon szép asszonynak küldött, akinek lelkét igyekezett teljesen és tökéletesen lefesteni e művében, óriási hatást kellett gyakorolnia. Kéjes örömmel, az elégtétel érzésével töltötte el az a gondolat, hogy Biharynének, midőn ráismer a regény szép, szivtelen hősnőjében önmagára, midőn megérti, hogy az egész könyv egy szenvedő szerelem mélabús akkordja, s midőn a méltatlanul elhagyott költőnek azon rajongó szerelméről olvas, aminővel közönséges ember nem, csak író tud szeretni, tudatára kell ébrednie annak, hogy egész életét elhibázta, hogy boldogságát félredobta, midőn előnyt adott Biharynak, kinek összes jó tulajdonságát daliás alakja képezte, a forrón szerető Kuthy Elek fölött.

Kuthy Elek azt gondolta, az isteni és emberi igazság egyaránt kívánja, hogy felidőzdzék a Biharyné emlékezetében is a mult képe s megbánással gondoljon a szép asszony vissza arra, mint törte össze az ő szivét, ha ő naponta végigél képzeletében minden boldog és boldogtalan pillanatot, mit a szép leány oldalánál töltött.

Minden nap eszébe jut, mint találkoztak valamikor régen, a boldog időkben, mikor még rózsaszínű volt a világ s derűs volt az ég, naponként az utcán a még ismeretlen kéruhas, aranyhaju Deák Hedviggel, mindig ugyanazon helyen, ugyanazon időben, anélkül,

hogy előre megbeszélhették volna; mint küldött a két szempár mindegyike a másik felé egy-egy leirhatatlan tekintetet, amiben ott csillogtak, ott tündököltek a szerelem varázsbetűi. Jó ideig ismerték úgy ismeretlenül egymást, jó ideig beszéltek így szóltanul egymással, addig is, míg végre egy mulatságon alkalma nyílt Eleknek a bemutatkozásra; — ettől kezdve boldogan szívták a szerelem tavaszának illatos levegőjét. A leány nem titkolta, hogy szívében az ifju szerelmi szava visszhangra talált, rózsás ábrándokat kötöttek csokorba, egyébről sem beszéltek, mint szerelemről, boldogságról, lángoló sziveket összefűző házasság kapcsáról. Így volt az addig, míg a két szívet nem választotta el egymástól egy harmadik, a Bihary Jenő szíve. De midőn a délceg fiatal emberrel megismerkedett a szép leány, kitünt, hogy olyan ő, mint a napraforgó, azt tekinti napjának, amelyik épen fényesebbnek látszik előtte a jelenben, — minden lelkiismeretfurdalás nélkül fordult el Elektől, kopár romhalmazzá lett előbbi szerelmének vadregényes vára, régi kedvesének pedig sejtelve sem volt róla, míg köztudomásu nem lett a dolog, hogy Bihary Jenőné lesz Deák Hedvigből.

Kuthy Elek előbb hinni sem akarta, hogy skártba van téve, anélkül, hogy egy igazoló, egy mentegetőző szót mondana előtte a hűtlen leány, azt gondolta, csak rossz tréfa az egész eljegyzés, midőn aztán végbement az esküvő, úgy érezte, — gyűlöli, megveti azt a leányt s bosszút akart állani rajta hutlenségéért, és megírta azt a könyvet, melynek olvasásakor a lelkiismeret furiáinak kell majd szaggatniok a Biharyné szívét. A költő hitte rendületlenül, hogy csodát tesz ez a mű, melynek minden sora a lélek közvetlen mélységéből fakadt, hitte, hogy szellemidéző lesz regénye, felidézi a régi szerelem szellemét s a megbánás könyeit csalja annak arcára, akinek szívéről szól a regény minden lapja.

A könyv megjelenése után, ha néha találkozott az utcán Biharynéval, kutatóan nézett arcára s észrevette, hogy azon félreismerhetetlenül tükröződnek vissza a betegség, a szenvedés nyomai. — Eleinte örömmel, meglege-

déssel látta, mint hervad el egy-egy rózsa a szép asszony arcán s a diadal mámorával gondolta: „Olvasta könyvem, most már gondolkozhatik azon, amin akkor nem gondolkozott, mikor kötelessége lett volna. Most szenved, végigéli a Golgotha kínjait, jól van, így kell ennek lenni, eddig én szenvedtem, én voltam a Golgothán!” Később azonban, midőn már nem látta az utcán, hanem csak hallotta, hogy beteg, súlyos beteg, az öröm, a megnyugvás érzését a fájdalomé váltotta fel lelkében, tudatára ébredt, hogy még mindig szereti azt a nőt, — kit gyűlölnie kellene.

Szivbaja van a szép asszonynak, mondták ismerősei s ő fájdalmas mosollyal válaszolta: „Igen, szivbaja van. Az olvasástól kapta”. Észre sem vette a különös pillantásokat, melyekkel ismerősei ilyenkor végigmérték, szinte nem is törődött a külvilággal, folyton saját szomorú gondolatai foglalkoztatták, melyek állandóan a beteg asszonynál időztek.

„Nem ezt akartam én, édes szép szerelmem. Nem akartam ennyi szenvedést okozni neked a könyvemmel. Óh, miért nem lehetek ott betegágyadnál, miért nem vigasztalhatlak, miért nem árasztatom el csókjaimmal kezeid, miért nem tehetem jóvá, ami rosszat akkor tettem, mikor az utálatos bosszuérzés erősebb lett szerelmemnél?! Hátha még halálba üzi az én angyalomat a szenvedés! — Mi lesz akkor velem?” . . .

. . . És valóban elment Biharynéhoz a minden életörömtől megfosztó, a minden szenvedéstől megmentő halál, hideg csókot lehelt tüzes rózsaaikára, s e csók eloszlatta örökre annak melegét, csontujjait reátette szívére s megszüntette annak dobogását, megszüntette annak szenvedését.

Kuthy Elek, midőn meghallotta a szép asszony halálhírét, alig tudta elfojtani barátai előtt a fájdalom kiáltását, megtörten vánszorogott szobájába s kétségbeesve suttozta:

— Ezt én tettem!

Aztán midőn ráesett tekintete regényének íróasztalán heverő kötetére, kitört belőle a düh, kezeibe ragadva azt, rekedten ordította:

— Ezt te okoztad, átkozott papirdarab!

Te ölted őt meg! Pusztulj! — Ezer darabra tépte a könyvet s aztán előkereste a szobájában levő minden példányát regényének s egymásután hajigálta ki a köteteket ablakán át az utcára, hol a járókelők fejcsóválva nézték a tébolyultat.

Pedig a regénynek egy példánya még most is felvágatlanul hevert a halott asszony szobájában.

Versek.

Irta: Szávay Zoltán.

I.

Eh, félre már a holdvilágos dallal,
A sok üdítő, hűsítő itallal.
Szomjam nem oltom a forrás vizével,
Szeretni vágyom lángzó szenvedéllyel.

Nekem két szem kell, amely perzsel, éget,
A halált adja, ne az üdvösséget.
Két forró kar kell, hogy mindig öleljen,
Izzó ajk, melyen kárhozzatom leljem.

Liljom karokkal fojtsatok meg engem,
Tűzszemek fénye égessen ki lelkem.
Legyen az első csók bár a halálom,
Én mégis csókra, szerelemre vágyom!

És a kobozról, melyet összetörtem,
Mult szerelmektől tépve, meggyötörten,
Égig csapódjon vad szerelmi ének,
Óda, a csók, a mámor istenének.

II.

Mi szerelemről már rég nem beszélünk,
Erről szívünk csak némán álmodik,
Csöndben, nyugodtan nézzük a világot,
Melyben kívülünk minden változik.

Vallomást, bókot soh'sem ejt ki ajkunk,
A társalgásunk megszokott nagyon,
Ugy néha-néha haragosdit játszunk,
Sokszor meg kis fejcsóválás untatom.

De mégis vannak úgy-e néha percek,
Mikor kezemben megremeg kezéd,
S égő szivednek minden cseppnyi vérét
Az arcodba tódulni érezed.

Mikor a szemünk össze-össze téved,
S az arcod olyan kipirulva ég,
Mint mikor nyáron, hajnalhasadáskor
A nap csókjától elpirul az ég.

Versek.

Irta: Frankó János.

I.

Szól a vig zene... pattog a nóta...
Vállamra hajtod a fejedet...
Köröskörül vesz mámoros illat,
Halkan suddogom a nevedet!

Érezzük egymás szivdobogását,
Óh üdvnek drága pillanata...
Egy a mi vágyunk... ennek az éjnek
Ne legyen soha virradata...

II.

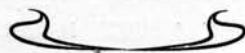
Hidd, hogy boldog vagyok,
Nem árva a lelkem...
Hidd, hogy bánat után
Boldogságra leltem...
Lelkednek nyugalmát
Ne zavarja semmi...
Ne tanuld meg soha,
Hogy mi az: árvának,
Elhagyottnak lenni!

Hidd, hogy boldog vagyok,
Feledni tanultam —
Mindent eltemettem,
Ami fájt a multban...
Rózsák között vezet
Minden egyes léptem...
Néha-néha mégis,
Mintha halott lennék —
— Imádkozzál értem!

III.

A bálterem fényes forgatagában
Szomorú arccal... egyedül állok...
Vig zene szól... tombol a jókedv...
Mámoros a lég... repülnek a párok...

Én elmerengve nézem a táncot —
Valami úgy fáj... sajnál a szívembe...
....Valaha régen... mámoros éjen...
S egy könnyű lopózik a szemembe...

Az ünnepély lefolyásáról.

Szombaton.

Szombaton, 6-án diszbe öltözik Debrecen. A Főtér, Egyháztér, Hunyadi- és Deák Ferenc-utcák minden háza ki lesz lobogózza.

Legtöbb helyen szőnyegekkel diszítik az ablakokat és erkélyeket, sőt más díszítésekkel is ékesítik az épületeket.

Szombaton érkeznek a vidékről s az ország külföldi részeiből a küldöttségek. Este fél hét órákor érkezik meg a zászlóanya, báró Bánffy Dezsőné.

A fővárosi vendégek és a zászlóanya elé este négy tagból álló küldöttség utazik Budapestre. A fővárosi vendégek együtt jönnek a délutáni gyorsvonattal Debrecenbe. Velük érkezik Hódmezővásárhely törvényhatósági küldöttsége is.

Fogadtatásuk ünnepélyes lesz. A főiskolai ifjúság este hat órákor indul a kollégium udvaráról zászlók alatt az állomáshoz, a menet élén az Egyetértés zenekarával.

Az állomáson a perronon áll fel. Az állomás előtt a tűzoltóság kordont von, hogy a menet lebonyolítása szabadon és nyugodtan történhessék meg.

A koszorús leányok a salon váróteremben foglalnak helyet, ahová csupán nekik és kísérőiknek szabad belépniök.

Mikor a vonat berobog, a zenekar a Rákóczi-indulót játsza, amikor pedig a zászlóanya kilép a kocsiból, a főiskolai kántus üdvözlő dalt énekel. A főiskolai ifjúság kardos diszcsoportja veszi körül a zászlóanyát és *H. Kiss Pál* üdvözlő. Az üdvözlés után a zászlóanyát a salon váróterembe vezetik, ahol a koszorús leányok nevében *H. Nagy Irén* üdvözlő a zászlóanyát s felette diszes csokrot nyújt át neki. Azután báró Bánffy Dezsőné a város fogatára ül s az ifjúság elvonul előtte.

A menet zenével vonul be és kísérik a zászlóanyát az Angol királynő szállodához, ahol három szobát rendeztek be számára.

Este nyolc óra után lámpionos menet lesz a zászlóanya tiszteletére. A menet nyolc óra után néhány perccel indul ki a főiskola udvaráról. Ötszáz lámpionos ifju hosszú csoportja vonul zenével az Angol királynő szálloda elé.

A szálloda előtt a tűzoltóság kordont von. Ott lesz a szónoki emelvény, amely mellett a főiskolai

kántus foglal helyet, az üdvözlő beszéd előtt és után a főiskolai kántus énekel.

A lámpionos szerenád után az ifjúság Batthyány- és Szent-Anna-utcán át vonul a főtérré s vissza a kollégium udvarára.

Fél órával később lesz az *ismerkedő estély* a Bika-szálloda udvarán, amelyen intelligens közönség tiszteli meg Debrecen előkelő vendégeit megjelenésével. Az ismerkedő estélyen a Magyar testvérek zenekara játszik és a főiskolai kántus énekel.

Vasárnap.

Vasárnap reggel hat órákor az „Egyetértés” zenekar *ébresztőt* játszik. Bejárja a város nagyobb utcáit s felhívja a közönséget a nagy ünnepélyre. Ugyancsak hat órákor száznál több kocsit öltöztetnek *Farkas Gyula* műkertész emberei virágdíszbe s egy óra múlva a koszorúsleányok és vőfélyek fényes csoportjai vonulnak a gyülekezés helyére: a megyeháza udvarára.

A megyeháza udvarára bemenni csupán azoknak szabad, akik a menetben részt vesznek. Oda más nem juthat. Oda jegyeket sem lehet kapni, nem is adtak ki. A megyeház udvarán gyülekeznek a küldöttségek, a dalegyesületek s mindazok, akik a menetben részt vesznek.

A vasárnap reggel 9 órákor kezdődő s az ev. ref. nagytemplomban tartandó ünnepi istenitisztelet alkalmából az ülőhelyekre vonatkozólag a következő beosztás van téve:

1. A szószékekkel szemben levő első sor a zászlóanya és a *védnök* számára, az utána következő 4 sor a *koszorúsleányok* részére van fenttartva.

2. A keleti hajó északi oldalában, a szószéktől balra, a 10 első sorban a *diszelnökök és notabilitások*; a déli oldalban az 5 első sorban a *koszorúslegények* foglalnak helyet, utánuk a *vidéki akad. ifjúság*.

3. A nyugati hajó északi és déli oldalában a szószéktől jobbra az 5 első sor a koszorúsleányok családtagjainak helye.

4. A déli hajó mindkét oldalában a depr. akad. ifjúság, továbbá az *egyesületek* helyezkednek el.

5. Az orgona előtt levő karzat a tanítóképezdei énekkar helye, a keleti hajó karzata a *gimn. ifjúság*, a déli karzat az *egyesületek* helye.

6. A ki nem jelölt helyek a nagyközönség rendelkezésére állanak.

A koszorusleányok és a vőfélyek, ugyszintén az ünnepély védnöknői és a notabilitások a megyeháza nagy tanácstermében gyűlnek össze. A koszorusleányok részére itt egy urna lesz. Mindenki számot huz belőle s a menet kocsisorában azon a kocsin fog ülni, amely azt a számot viseli, amit huzott.

A menetet lovasrendőrök nyitják meg. Utánok jönnek a heroldok, akik kürtszóval hívják fel a közönséget, hogy jön a menet s kiki helyet nyisson neki.

A heroldok után az Egyetértés zenekara halad, majd a megyei és városi hajduk díszben. Azután az összes egyesületek következnek. Azok, amelyek már lobogókkal birnak, lobogóik alatt.

A főiskola portása díszben, a díszbottal a kezében halad ezután és következnek az akadémiák és középiskolák ifjúsága, valamint a vidéki küldöttek sora.

Utánuk párnákon viszik a zászló symbolumait, az új zászló selymét, a rudat. Majd a zászlóanya jön a város ötfogatán és virágos kocsikon a védnökök, notabilitások, koszorusleányok és vőfélyek.

A menet a nagytemplomba vonul, ahová a rendező bizottság a következő értesítést adta ki:

Istentisztelet után a menet végigvonul a főtéren, a Deák Ferenc-utcán, a pályaudvar előtt és a Hunyadi-utcán, majd a főtéren keresztülvonul vissza a főiskola udvarára.

A felavatás a főiskola udvarán, körülbelül fél-tizenegykor veszi kezdetét. Sorrendje a következő:

Zenei nyitány.

Hymnus. Az összes dalárdák éneklik.

Alkalmi beszéd. Tartja: Dr. Erdős József.

Alkalmi óda. Szavalja: Hódy Béla.

Bánffy báróné feltűzi a szalagot.

A koszorusleányok megkoszorúzzák a lobogót.

Szegbeverések.

Szózat. Éneklik az összes dalárdák.

Rákóczi induló.

A díszbéd délután két órakor lesz a Bika-szálloda dísztermében. Egy-egy teríték ára hat korona. A díszbédén közéletünk és társadalmunk kitünőségei, a koszorusleányok, védnökök, igen nagy hölgyközönség vesznek részt.

A bankett alatt a páholyokat azok foglalhatják el, akik az esteli bálra kiváltották páholyjegyeiket.

Este hét órakor — mint jeleztük — fényes díszelőadás lesz a színházban, amelyre a rendezőség kiadta értesítését, hogy a hölgyek estély-öltözékben, a férfiak fekete ruhában sziveskedjenek megjelenni.

Márkus Lili helyett dr. *Mariska* György ügyvéd zongorán ad elő egy hangversenyszámot.

Paulay Erzsike, a Nemzeti színház művésznője a *Szózatot* s az *Előre* című költeményt szavalja.

Az előadást *Prológ* nyitja meg, amelyet *Kun* Béla írt. Szereplői lesznek:

Tudomány — Palágyi Lajos.

Hit — — — Menszáros Gizi k. a.

Szabadság — P. Menszáros Margit urnő.

Hungária — Hadrik Anna urnő.

A nyílt változás szereplői:

Koszorusleány — Szüts Margit k. a.

Ifjúság szónoka — Adorján István ur.

Részt vesznek a Prológban a koszorusleányok és a főiskolai ifjúság egyrészé.

Az előadást nagy némaképlet zárja be, amely közel kétszáz szereplőt foglalkoztat.

Figyelmeztetés.

Az ünnepély lefolyása alatt a collegium udvarán Hauer Bertalan vendéglős hideg étkeket és italokat szolgáltat ki.

